

c) over de wereldwijde eenheid van de kerk,
d) over de relatie kerk-staat,
f) over de gerechtigheid,
g) over de herkenbaarheid van de apokalyptische situatie,
h) over de machten (Ef. 6: 12 en dergelijke).
— de vredesbezinning in de kerken te bevorderen (en daarbij vooral de jeugd te betrekken).
Bovenstaande opdracht bleek op de Synode van Zwolle 1978 nog niet te zijn uitgevoerd. Wel kwam op dezelfde synode, in maart 1978, een apart voorstel voor een uitspraak over bezit en gebruik van atoomwapens."

Tot zover drs. Faber.

Aandacht krijgt de Gereformeerde synode-uitspraak van dit voorjaar vooral door het commentaar dat daarop werd geleverd in „De Meerklok” (weekblad van de classis Hoofddorp van de Geref. Kerken) van 15 juli 1978 door prof. dr. Johan Blok, die zich als biofysicus al sinds jaar en dag bezighoudt met de gevolgen van het gebruik van kernwapens (zie VU-magazine september '71, oktober '74 en februari '78). De synode-uitspraak wordt door hem met instemming begroet, maar voor de oud-politicus mr. B. Biesheuvel zal de beschouwing van prof. Blok aanleiding zijn om opheldering over de synode-uitspraak te vragen bij het Moderamen. Hadden gereformeerde (atoom-)pacifisten eerder het gevoel dat hun kerk hun ethisch in de kou liet staan, thans lijkt deze situatie voor anderen aangebroken. Het artikel van prof. Blok dat mr. Biesheuvel verontrustte, laten wij hier in zijn geheel volgen:

Op weg naar de vrede

door prof. dr. Joh. Blok

Op 4 april 1978 heeft de synode van de gereformeerde kerken voor het eerst duidelijk en onomwonden zich uitgesproken tegen de moderne bewapening. Ik citeer letterlijk:

„De synode spreekt uit

1. Massavernietigingswapens en -methoden en de bewapeningswedloop zijn in strijd met Gods heil voor deze wereld, en dus uit den boze.
2. Van alle christenen, die willen onderhouden wat Jezus hun geboden heeft en die als overheid en onderdaan ook binnen het huidige veiligheidssysteem een taak vervullen, mag worden verwacht, dat zij in woord en daad hun overtuiging uitdragen, dat de huiveringwekkende bewapeningswedloop niet tot de vrede dient.
3. Van alle christenen mag worden verwacht, dat zij stappen ondernemen die verder van de heilloze weg der kernbewapening afvoeren en die ons allen dichterbij de weg en de waarheid van Jezus Christus brengen.

4. Ook zullen christenen ieder pogen in nationaal en internationaal verband om vrede en recht te waarborgen steunen, inzonderheid zich inspannend voor de afschaffing der middelen tot massavernietiging”.

Dit is een heel duidelijke uitspraak met verreikende consequenties en men kan zich afvragen waarom zo'n uitspraak niet meer protesten en instemming heeft opgeroepen, net zo als dat gebeurde met het herderlijk schrijven van de Hervormde kerk in 1962. Hiervoor zijn denk ik, twee mogelijke oorzaken aan te geven.

Ten eerste is langzamerhand iedereen overtuigd van de onaanvaardbaarheid van de moderne vernietigingsstrategie. De synode spreekt dus eigenlijk uit wat iedereen al weet en dat is niet zo opzienbarend. Ten tweede is de synode erg voorzichtig in de formulering van de consequenties van deze uitspraak. Die consequenties zijn naar mijn mening de volgende:

a. Voor leden van de gereformeerde kerken is dienstweigering voortaan de meest normale zaak, want het leger waar de dienstplichtigen in terecht komen, neemt volop deel aan de ontwikkeling die door de synode wordt afgekeurd. Dit betekent niet dat dienstneming zou moeten worden verboden, maar christenen zullen dan wel in dienst moeten gaan met de bedoeling om in de militaire dienst met woord en daad te getuigen dat de Nederlandse strijdmacht op de verkeerde weg is (zie bovenstaande punten 2 en 3).

b. Er is geen sprake van dat de huidige NAVO van massavernietiging en wapenwedloop afziet. Integendeel. Voortdurend worden de kernwapens bruikbaar gemaakt en vernieuwd. De bewapening wordt nog steeds opgevoerd en steeds meer geld wordt hieraan ook door de Nederlandse regering besteed. In feite spreekt de synode zich dus uit tegen de NAVO en tegen de defensiepolitiek van de Nederlandse regering, tegen alle politici die aan vernieuwing van de kernbewapening meewerken en tegen al die christenen die zeggen: „We kunnen de kernwapens niet missen, want anders komen de Russen”.

Omdat de synode deze beide *politieke* konklusies niet trekt, is haar uitspraak voor de grote pers veel minder interessant en dat geeft minder publiciteit.

Ingrijpend

Waarom heeft de synode niet duidelijker de konklusies uit haar uitspraken getrokken? Is zij soms zo naïef dat zij zelf de konklusies niet ziet? Dat is zeker niet het geval en dat blijkt uit één van de besluiten die op de uitspraken volgen. De synode besluit onder andere „de kerken op te roepen om te zoeken naar een gerichte pastorale en diaconale aanpak met name t.b.v. hen, die vanwege deze uitspraak consequenties trekken welke, zowel op geestelijk als op materieel gebied, de nodige offers vragen”.

Een heel belangrijk en een hartverwarmend besluit!

Iemand die zijn baantje kwijtraakt omdat hij de synodale uitspraak serieus neemt en die daardoor



Prof. dr. Joh. Blok



Mr. B. B.